

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/219/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7817208660
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7817208660.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a členov senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Imricha Volkaia vo veci starostlivosti súdu o maloletú J. L., nar. XX.X.XXXX zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Rožňave dieťa rodičov matky Z. U., nar. XX.X.XXXX bývajúcej na T. - Z. H. XXX, XXXXX L., P. a D. L., nar. X.XX.XXXX bývajúceho E. M. H. XX, Š. zastúpeného advokátkou JUDr. Hedvigou Gallovou so sídlom Advokátskej kancelárie na Zámočkej 26 v Bratislave, pobočka na Čučmianskej dlhej č. 45 v Rožňave v konaní o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Rožňava z 27.5.2019, č.k. 5P/84/2017-583 v spojení s opravným uznesením z 26.11.2019 č.k. 5P/84/2017-675 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok okrem výroku o zastúpení a správe majetku maloletého dieťaťa, ktorý mení tak, že zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok sú oprávnení obaja rodičia.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej aj „súd“) napadnutým rozsudkom maloletú J. L. zveril do osobnej starostlivosti otca D. L., ktorý je oprávnený a povinný maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Zaviazal matku Z. U. prispievať na výživu maloletej 40€ mesačne, počnúc od 3.8.2017 vopred vždy do 15-teho dňa v mesiaci k rukám otca a zaviazal matku zaplatiť dlžné výživné za obdobie od 3.8.2017 do 31.5.2019 vo výške 877,70 € s tým, že tento nedoplatok jej povolil splatiť v mesačných splátkach po 40€ od právoplatnosti rozsudku do zaplatenia, pod následkami straty výhody splátok. Tým zmenil rozsudok Okresného súdu Rožňava zo dňa 21.12.2010, č.k. 7P/520/2010 - 31. Styk s maloletou upravil tak, že matka sa bude stretávať s maloletou každý rok počas letných prázdnin od 14.00 hod. od 15-teho dňa do 14.00 hod. do posledného dňa letných prázdnin, každý rok počas jesenných prázdnin od 14.00 hod. od 1. dňa do 14.00 hod. do 11- teho dňa, každý rok počas zimných prázdnin od 14.00 hod. od 1. dňa do 14.00 hod. do 6- teho dňa, každý rok počas jarných prázdnin od 14.00 hod. od 1. dňa do 14.00 hod. do 6-teho dňa. Otec maloletú odovzdá matke v stanovený čas pri Mníchove v lunaparku a tam ju aj v stanovený čas prevezme. Otec je povinný maloletú riadne pripraviť na styk s matkou. Matka maloletej je oprávnená vykonávať styk s maloletou prostredníctvom aplikácie WhatsApp každý utorok a štvrtok v čase od 19.00 hod. do 20.00 hod. Otec je povinný písomne informovať matku maloletej vždy k poslednému dňu každého mesiaca v kalendárnom roku o zdravotnom stave dieťaťa, o jeho školských výsledkoch, o mimoškolských aktivitách a o dovolenke mimo miesta obvyklého pobytu. Súd zaviazal otca zaplatiť na účet súdu trovy znaleckého dokazovania vo výške 250,88€ a matku vo výške 250,88€, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka, ktoré odôvodnila ust. § 365 ods. 1 písm. f), g) a h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a ust. § 62 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). S rozhodnutím súdu nesúhlasí

a považuje ho za neodôvodnené a arbitrárne. Súd sa zaoberal výlučne tendenčnými tvrdeniami otca, pričom si neoveril ich pravdivosť, rozhodol v rozpore so záujmom maloletej a vystavil ju traume a odlúčeniu od pevných väzieb v domácnosti matky. Namieta vysporiadanie sa s predloženými dôkazmi, keď súd prevzal otcovo tvrdenie, že matka sa nachádzala v azylovom domove, pričom sa nezaoberal jeho relevanciou, keďže matka ani v zmysle európskej legislatívy nemohla byť umiestnená v takomto zariadení. Naopak súd sa nijako nevysporiadal s požívaním alkoholických nápojov otcom, neskúmal podmienky na poskytnutie osobnej starostlivosti v domácnosti otca. Vychádza z výsluchu maloletej, ktorá uviedla, že starostlivosť o ňu zabezpečujú tretie osoby, nie otec, kým ona súdu preukázala, že je spôsobilá zabezpečovať starostlivosť o dcéru osobne a má na to aj vytvorené podmienky a najmä v tom vidí arbitrárnosť rozhodnutia súdu. Argument súdu, že maloletá je už od roku 2017 v starostlivosti otca, ktorému mala dcéru dobrovoľne vydať, nemá podklad vo vykonanom dokazovaní, keďže v roku 2017 odovzdala dcéru otcovi na bežný styk, on však hrubo zneužil situáciu a podľa jej názoru na nepríslušnom súde (keďže maloletá mala v tom čase obvyklý pobyt vo Švajčiarsku a nie na Slovensku) dosiahol neodkladným opatrením zverenie dcéry do svojej starostlivosti z vyfabulovaných dôvodov, pretože nebola v azylovom dome a jej manžel nebol agresívny k nijakej z jej dcér. Navyše súd pri určovaní dĺžneho výživného nezohľadnil, že maloletá bola v roku 2017 niekoľko týždňov u nej, kým jej ju neodobrala polícia. O maloletú dcéru sa starala do jej siedmeho roku veku, vytvorili si silné citové puto, ktorého prerušením utrpela dcéra psychickú ujmu, zároveň si vytvorila väzby aj so svojimi súrodencami a pretrhnutím týchto väzieb došlo k zásahu do jej práv. Maloletá opakovane v priebehu konania vyjadrila svoj názor, že sa chce vrátiť k matke. V súčasnosti má vytvorené vhodné podmienky na výchovu a starostlivosť o dcéru a mala ich vždy aj predtým. Kým bola dcéra v jej osobnej starostlivosti vždy styk s otcom umožňovala a dcéru riadne pripravila, otec jej však bráni komunikovať s dcérou prostredníctvom mobilnej aplikácie, napriek tomu, že to vyplýva z rozhodnutia súdu. O tom, že otec zablokoval alebo stíšil prichádzajúce hovory predložila dôkaz vo forme fotografie otcovho telefónneho displeja. Vykonala cesty do miesta bydliska otca, ale otec jej styk s dcérou neumožnil. U otca nie je záruka, že bude dcéru viesť k pozitívnemu vzťahu k matke. Súd vo svojom rozhodnutí konštatuje, že maloletá u otca cíti istotu a bezpečie, pýta sa však, na základe akého dôkazu súd dospel k tomuto záveru, keďže takáto skutočnosť nevyplýva ani zo znaleckého dokazovania a ani z výsluchu maloletej. Poukazuje na to, že súd nevykonal ňou navrhnutý dôkaz výsluchom znalkyne, namieta aj spôsob zisťovania názoru maloletej a žiada oboznámiť sa so zvukovým záznamom z pojednávania a sugestívnymi otázkami kladenými maloletej. Cituje zásadu č. 6 Deklarácie práv dieťaťa, vyhlásenú rezolúciou Valného zhromaždenia 1386 (XIV) z 20. novembra 1959, podľa ktorej sa dieťa nemá odlúčiť od matky a poukazuje na príslušnú judikatúru (R 21/1965, R 97/1967). V závere navrhuje, aby odvolací súd zmenil podľa § 388 CSP napadnutý rozsudok tak, že návrh otca na zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti zamietá. Ostatné výroky napadnutého rozhodnutia v nezmenenej podobe navrhuje aplikovať voči otcovi.

3. Otec maloletej vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že v danom prípade nie sú naplnené odvolacie dôvody tak, ako ich uvádza matka a plne sa stotožňuje s právnym záverom súdu prvej inštancie, ako aj s konaním, ktoré mu predchádzalo a nesúhlasí s názorom matky, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne a zasahuje do jej práva na spravodlivý proces. Odvolateľka neuviedla nijaké nové skutočnosti ako na súde prvej inštancie, ktoré by odôvodňovali zmenu rozsudku. V návrhu zo dňa 3.8.2017 opätovne poukazoval na výchovné problémy maloletej J., po tom, čo už 21.12.2016 podal návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým navrhol maloletú zveriť do jeho osobnej starostlivosti preto, že matka nemala zabezpečené riadne bývanie, so svojimi deťmi „kočovala po západnej Európe“ (Švajčiarsko, Nemecko), v dôsledku čoho maloletá nastúpila do 1. ročníka základnej školy až v októbri 2016 a už od novembra 2016 prevzal starostlivosť o maloletú. Vzhľadom na to, že matka maloletej sa vrátila do Švajčiarska a bývala v blízkosti jeho bydliska, súhlasil, aby maloletá žila s ňou, v dôsledku čoho bolo konanie iniciované v roku 2016 zastavené. Opätovne podal návrh na vydanie neodkladného opatrenia na zverenie maloletej do svojej starostlivosti 3.8.2017, pretože v živote matky nastalo búrlivé obdobie. V júni 2017 matka ušla pred svojím manželom do azylového domu a 24.7.2017 odovzdala maloletú otcovi na železničnej stanici v Lucerne vo Švajčiarsku, pretože nemala vytvorené vhodné podmienky na starostlivosť. V tom čase bola vyhostená zo Švajčiarska a plánovala sa presťahovať do Českej republiky. Od toho času je maloletá v jeho osobnej starostlivosti, on jej zabezpečil predškolskú prípravu a nástup na Základnú školu v meste Pieterlen, ktorú navštevuje doposiaľ. Neodkladným opatrením z 11.8.2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť 28.11.2017, mu bola zverená do dočasnej osobnej starostlivosti. Žije a pracuje vo Švajčiarsku, má štandardný pracovný čas 8,5 hodiny s mesačným príjmom cca. 5.565 švajčiarskych frankov. S maloletou býva v tri a pol izbovom byte a podmienky bývania prešetrili kompetentné švajčiarske orgány, ako aj Úrad na ochranu detí. Napriek tomu, že matka mala upravený

styk s dcérou uznesením Okresného súdu Rožňava zo dňa 6.8.2018, č. k. 5P/84/2017, ako aj dohodou uzavretou na Úrade na ochranu detí, maloletú J. nenavštívila ani počas vianočných sviatkov, ani v deň jej narodenín. V realizácii styku je opatrný, pretože matka je v tomto smere nespoľahlivá, v minulosti uniesla maloletú do Nemecka, odkiaľ sa jej návrat podarilo zabezpečiť len prostredníctvom kompetentných orgánov. Tvrdenia matky o tom, že má vytvorené vhodné podmienky na starostlivosť o maloletú označil za zavádzajúce, ničím nepreukázané a uviedol, že dodnes presne nevie, kde matka býva, či má pracovný pomer a aký je jej mesačný príjem, má však vedomosť o tom, že výchovné problémy nastali aj v prípade jej najstaršej dcéry. Nie je pravdivé ani tvrdenie matky, že nikdy nebývala v azylovom dome a jej manžel nepredstavuje hrozbu pre jej deti, o čom svedčí aj pokračujúce konanie o rozvod manželstva na Okresnom súde Rožňava. Napriek tomu, že nevie, aké sú reálne podmienky na strane matky na zabezpečenie adekvátnej starostlivosti o maloletú a práve s ohľadom na rodičovské a súrodenecké väzby maloletej, súhlasil s úpravou styku, ako je uvedená v napadnutom rozsudku. Ďalej poukázal aj na závery znaleckého posudku a iné listinné dôkazy nachádzajúce sa v spise, podľa ktorých je v záujme dieťaťa zotrvať v starostlivosti otca. V závere svojho vyjadrenia poukázal na článok 12 Dohovoru o právach dieťaťa, v zmysle ktorého má dieťa právo slobodne vyjadriť svoj názor a jeho požiadavkám má súd venovať náležitú pozornosť. Maloletá bola v súdnom konaní vypočutá, pričom jednoznačne vyplynulo, že chce zostať u otca, preto nie je pravdivé tvrdenie matky, že maloletá chce zostať s ňou. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok podľa ust. §387 CSP ako vecne správny potvrdiť.

4. Matka v odvolacej replike k vyjadreniu otca zotrvala na odvolacích dôvodoch a zhrnula svoju argumentáciu uvedenú už v odvolaní. V doplňujúcom podaní uviedla, že otec nerešpektuje rozhodnutie súdu a bráni jej v telefonickej komunikácii s dcérou. Naposledy dcéru videla v júni 2019 a odvtedy o nej nemá nijaké správy. Správanie otca považuje za úmyselné, aby pretrhol citové väzby medzi ňou a dcérou, čím dcére spôsobuje psychickú ujmu a takéto konanie otca je nutné považovať za skutočnosť odôvodňujúcu zmenu napadnutého rozhodnutia. V prílohe k svojmu podaniu matka uviedla elektronickú komunikáciu s otcom na preukázanie svojich tvrdení.

5. Otec v odvolacej duplike poprel, že by matke bránil v stretávaní alebo komunikácii s dcérou, naopak v mesiaci jún 2019 inicioval ich stretnutie, ktoré trvalo dva dni v jeho prítomnosti. Stretnutia sa zúčastnil aj nový partner matky a súhlasil, že maloletá strávi týždeň letných prázdnin v mesiaci júl v jeho bydlisku pri U. v P., kde už mala bývať aj matka maloletej. V predvečer odchodu mu však matka napísala, aby J. priviezol na jej starú adresu, z čoho usúdil, že nový partner bol len nastrčený, aby ho presvedčil, že matka žije usporiadaným životom. Podľa jeho názoru matka nepreukázala vhodné podmienky na starostlivosť a sama maloletá si uvedomuje nestabilitu výchovného prostredia u matky, preto nechce ísť bývať k nej, ale želá si stretávať sa s ňou čo možno najbližšie k jej aktuálnemu bydlisku. Ani Úrad ochrany detí a mládeže vo Švajčiarsku mu neodporúčal nechať maloletú na neznámom mieste v Nemecku, ale trvať na stretávaní v jeho prítomnosti. Maloletá sa v jeho rodinnom zázemí adaptovala, navštevuje tam školu a nebolo by v jej záujme ju odtiaľ vytrhnúť a odovzdať ju do starostlivosti matky, ktorá nepreukázala stabilitu svojho rodinného prostredia, preto navrhuje napadnutý rozsudok potvrdiť.

6. Matka k vyjadreniu otca podala opäť vyjadrenie, v ktorom označila tvrdenia otca za polopravdy a účelové tvrdenia, nakoľko záujem o styk s dieťaťom prejavuje avšak otec nerešpektuje rozhodnutia súdov a styk jej neumožňuje, z toho dôvodu podala aj návrh na výkon rozhodnutia na Okresnom súde Rožňava (7Em/1/2019). V ďalšom zopakovala svoju doterajšiu argumentáciu, poukázala na ust. § 24 ods. 4, § 38 ods. 1, 2 Zák. o rodine a rozhodnutie R 97/1967.

7. Vzhľadom na to, že uvedené podanie matky je zhrnutím a zopakovaním jej doterajšej argumentácie, odvolací súd nepovažoval za potrebné ho účastníkom doručovať pre zachovanie ich práva na spravodlivý proces (§ 374 ods. 3 vety druhej CSP).

8. Kolízny opatrovník vyjadrenie v odvolacom konaní nepodal.

9. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

11. Podľa ods. 2 cit. ust. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

12. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a vo vzťahu k výrokom rozsudku o zmene vo výchove maloletého dieťaťa, určení výživného a úprave styku dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, správne a zákonne vo veci rozhodol, pričom v odôvodnení sa vysporiadal so všetkými podstatnými okolnosťami prejednávaného prípadu a s jeho závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil.

13. Vo vzťahu k odvolacím námietkam matky odvolací súd zdôrazňuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované zákonné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani aby prebral a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj IV.ÚS 252/2004, I.ÚS 50/2004, II.ÚS 3/1997, II.ÚS 251/2003). Za porušenie tohto základného práva teda nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení skutkový (skutočný) stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodne za predpokladu, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O svojoľvi pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu súdom by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam.

14. Pokiaľ matka namieta nedostatočné zistenie skutočného stavu veci, je potrebné poznamenať, že ani pri rešpektovaní vyšetrovacej zásady súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhnuté dôkazy, pretože výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je výlučne na súde aj s poukazom na článok 10 ods. 1, 2 základných princípov CMP, z ktorého vyplýva, že dôkazy a tvrdenia účastníkov hodnotí súd podľa vlastnej úvahy, v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, pričom žiaden dôkaz nemá predpísanú silu. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc súdu posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového (skutočného) stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I.ÚS 52/2003). Ani odvolací súd takto nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie výsluchom znalkyne v súlade s návrhom matky, nakoľko okolnosť, že maloletá je v starostlivosti otca vo Švajčiarsku bola znalkyni známa, sama z tejto skutočnosti vychádzala, ako to nepochybne vyplýva zo znaleckého posudku, relevantné námietky k znaleckému posudku podané neboli, preto nie je zrejmé k akým skutočnostiam sa mala znalkyňa v rámci výsluchu vyjadriť. Koncepcia znaleckého dokazovania vyplývajúca z CSP uprednostňuje písomný znalecký posudok s tým, že len v prípade ak je to účelné, môže súd znalca vyslychnúť o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku (§ 208 ods. 1,3 CSP). Výsluch znalca je takto potrebný v prípade, ak je znalecký posudok nejasný alebo neúplný prípadne si vnútorne odporujúci. V tomto prejednávanom prípade znalkyňa v písomnom znaleckom posudku zodpovedala všetky uložené odborné otázky, jej závery sú logické a presvedčivé, pričom neboli v rozpore ani z ďalšími vykonanými dôkazmi. Znalcovi zároveň nepatrí právo vyjadrovať názor na prejednávanú vec ani navrhovať spôsob usporiadania rodinných pomerov maloletého dieťaťa, vhodnosť ktorého je otázkou právnou nie skutkovou a teda patrí do kompetencie súdu. Napokon konajúci súd sa vysporiadal s námietkami matky uplatnenými v odvolaní, ktoré v prevažnej miere tvorili jej obranu už v priebehu konania na súde prvej inštancie a to vo vzťahu k údajnej nedostatočnej starostlivosti otca o maloletú, k bytovým pomerom na strane otca, príp. k údajne nepravdivému tvrdeniu otca, že matka strávila istý čas v azylovom dome. K tomu odvolací súd dodáva len toľko, že aj z podaní matky vyplýva skutočnosť, že v roku 2017 musela stráviť istý čas v zariadení poskytujúcom pomoc ohrozeným matkám a deťom, ktoré sama nazvala krízovým. Otec vo svojich vyjadreniach netvrdil, že matka vo Švajčiarsku žiadala o azyl v zmysle azylového práva, len nazval zariadenie, v ktorom matka spolu s deťmi našla v krízovej rodinnej situácii útočisko, azylovým. Z pohľadu

predmetu konania je irelevantné, či zariadenie na pomoc matkám a deťom v núdzi nazveme azylovým alebo krízovým, relevantné však je, že v živote matky sa vyskytli situácie, ktoré negatívne zasiahli do stabilného výchovného prostredia na jej strane. Čo sa týka námietky, že otec bráni matke v komunikácii s dcérou telefonicky, resp. prostredníctvom mobilnej aplikácie, odvolací súd konštatuje, že tvrdenia rodičov sa v tomto smere rozchádzajú, keď otec naopak tvrdí, že matka záujem o kontakt s dcérou neprejavuje. Napokon rodičia o úprave styku uzavreli dohodu, ktorá sa stala súčasťou rozsudku a ktorá nepodlieha ani schváleniu súdom, preto nemôže byť ani predmetom preskúmania v odvolacom konaní. V tejto súvislosti je však potrebné zdôrazniť, že úlohou otca, ktorý dieťa v súčasnosti vychováva, je zákonná povinnosť (§ 24 ods. 4 Zák. o rodine) rešpektovať právo dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu aj k matke a nevlastným súrodencom a teda vytvárať priaznivé podmienky pre realizáciu styku matky s dieťaťom, avšak na druhej strane je povinnosťou matky realizovať styk s dieťaťom tak, aby nebolo dieťa vystavené konfliktu lojality ani s jedným z rodičov, to znamená, aby s psychikou dieťaťa nemanipulovala v záujme získania dieťaťa do svojej opatery. Maloletá je v starostlivosti psychológa, preto obaja rodičia by mali rešpektovať jeho odporúčania vo vzťahu k praktickej realizácii styku i vzájomnej rodičovskej komunikácii, alebo správaniu sa k mal. dieťaťu a nespôsobovať dieťaťu ďalšie psychické problémy, ktoré dieťa určite musí prekonávať vzhľadom na neustále sa meniace výchovné prostredie v minulosti, či už v dôsledku rozchodu rodičov, nestabilných pomerov u matky, pokiaľ išlo o bydlisko alebo jej partnerov, ako aj zmeny výchovného prostredia. K otázke príslušnosti súdu odvolací súd podotýka, že v čase začatia konania nebol obvyklý pobyt maloletej ustálený, keďže žila v rôznych štátoch (Nemecko, Švajčiarsko, Slovensko) a keďže otec spojil návrh na zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností k maloletej aj s návrhom na vydanie neodkladného opatrenia v čase, keď sa maloletá fyzicky nachádzala na území Slovenska, súd prvej inštancie rozhodol o neodkladnom opatrení a jeho právomoc rozhodnúť o zmene skôr vydaného rozhodnutia už bola založená práve predchádzajúcim konaním o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. Napokon táto námietka matky nie je úplne zrozumiteľná za situácie, že bola vyhostená zo Švajčiarska a teda nie je zrejme ako sa chcela zúčastňovať konania na súde vo Švajčiarsku. Nedôvodná je i námietka matky, že súd pri ustálení dlhého výživného nezohľadnil skutočnosť, že v roku 2017 bola maloletá niekoľko týždňov v jej starostlivosti, nakoľko maloletá bola v tom čase neodkladným opatrením zverená do osobnej starostlivosti otca, u matky bola v rozpore z rozhodnutím súdu, preto tento pobyt nemožno kvalifikovať inak ak neoprávnený, nanajvýš ako realizovaný styk dieťaťa s rodičom, ktorému nebolo zverené do osobnej starostlivosti, ktorá skutočnosť podľa ustálenej rozhodovacej praxe nemá vplyv na plnenie vyživovacej povinnosti tohto rodiča (porovnaj R 73/1969).

15. Súd prvej inštancie zisťoval i názor maloletej, čím postupoval v súlade s ust. § 43 ods. 1 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú, pričom v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa má maloleté dieťa právo byť vypočuté a jeho názoru musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti. Z uvedeného ustanovenia teda vyplýva, že súd je povinný zistiť názor dieťaťa na všetky veci, ktoré sa ho týkajú a tomuto názoru musí venovať náležitú pozornosť, pričom tento názor hodnotí z hľadiska schopnosti dieťaťa vyjadriť názor s prihliadnutím na jeho vek a rozumovú vyspelosť, čo v sebe zahŕňa i posúdenie, či dieťaťom prejavená vôľa, resp. názor môže byť ovplyvnený manipuláciou iných osôb alebo prostredím, v ktorom sa dieťa nachádza a čím môžu byť ovplyvnené názory dieťaťa. Následne zhodnotí v kontexte ďalšieho vykonaného dokazovania a takto zistených skutočností, či je dieťaťom prejavovaný názor, resp. vôľa v súlade s jeho najlepším záujmom. V tomto prejednávanom prípade sa maloletá J. vyjadrila, že má dobrý vzťah k obom rodičom a s oboma by chcela tráviť čo najviac času, čo je v jej veku prirodzené. Súd preto musel vziať do úvahy aj iné aspekty, najmä, ktorý z rodičov má lepšie predpoklady vytvoriť maloletej stabilné výchovné prostredie a po vykonanom dokazovaní správne dospel k záveru, že v súčasnosti tieto predpoklady prevažujú viac na strane otca, ktorý aj podľa záverov znaleckého dokazovania sa o dcéru spoľahlivo stará, dbá najmä na bezpečie, vzdelanie a zdravie dcéry, ktorá je dobre adjustovaná, socializovaná v prostredí, kde žije s otcom, ktorého má rada. Posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa je vždy výsledkom právnej úvahy súdu a zverenie maloletej do výchovy a starostlivosti otca zároveň s úpravou styku s matkou neznamená odňatie dcéry matke, ktorá si zachováva všetky rodičovské práva.

16. K spôsobu zisťovania názoru maloletého dieťaťa súdom odvolací súd poukazuje na článok 4 vety druhej Základných princípov CMP, ktorý ustanovuje, že ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných

otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej, ďalej na ustanovenie § 38 ods. 1 CMP, ktoré ustanovuje, že ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne, podľa ods. 2 citovaného ustanovenia názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti, podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb a ustanovenie § 116 CMP, ktoré uvádza, že ak sa to neprieči účelu konania, súd je povinný informovať o prebiehajúcim konaní maloletého, ktorý je s prihliadnutím na rozumovú a vôľovú vyspelosť schopný pochopiť jeho význam a objasniť mu dôsledky súdneho rozhodnutia vo veci. Uvedenými ustanoveniami zákonodarca dôsledne aplikoval ustanovenie Dohovoru o právach dieťaťa, konkrétne právo dieťaťa na slobodné vyjadrenie svojho názoru v prebiehajúcim súdnom konaní (článok 12 Dohovoru o právach dieťaťa), pričom zisťovanie názoru maloletého je už obligatórnym postupom súdu, nie je podmienené vekovou hranicou ani rozumovou vyspelosťou, ale schopnosťou ho vyjadriť, a to primárne samostatne. Spôsob zisťovania názoru dieťaťa je takto ponechaný na sudcu a predpokladá jeho prispôsobenie veku a vyspelosti dieťaťa. Ustanovenie § 116 CMP zabezpečuje právo dieťaťa na informácie a zdôrazňuje osobitnú ochranu procesného postavenia maloletých v konaní pred súdmi a je súčasťou tzv. participačných oprávnení. Ide o také postupy, ktoré umožňujú výmenu informácií, priestor pre dialóg medzi deťmi a dospelými na základe vzájomného rešpektu. Zároveň ponecháva priestor súdu, aby zvolil také procesné úkony, primerané vyspelosti dieťaťa, ktoré mu umožnia pochopiť význam a následky rozhodnutia v súdnom konaní. Z uvedeného teda nepochybne vyplýva, že informovanie maloletého dieťaťa o prebiehajúcim konaní a zisťovanie jeho názoru je ponechané výlučne v kompetencii konajúceho sudcu, ktorý sám zvažuje najvhodnejší procesný postup zabezpečujúci ochranu maloletého dieťaťa pred možnými negatívnymi vplyvmi zo strany zúčastnených osôb na prejavenie jeho názoru a vôle, ale aj pred možnými negatívnymi vplyvmi, resp. následkami, ktoré by mohla prejavená vôľa dieťaťa alebo prejavenie jeho názoru vyvolať u iných zúčastnených osôb, a teda aj rodičov, to znamená, že v kompetencii sudcu je i zhodnotenie, v akom rozsahu bude účastníkov konania informovať o rozsahu rozhovoru s maloletým dieťaťom. Vzhľadom na uvedené teda nie sú opodstatnené ani odvolacie námietky matky týkajúce sa spôsobu zisťovania názoru maloletého dieťaťa.

17. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP a podľa § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia, na zdôraznenie jeho správnosti doplnil ďalšie dôvody a vysporiadal sa s odvolacou argumentáciou.

18. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

19. Vo vzťahu k výroku o zastupovaní dieťaťa a správe jeho majetku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie síce dostatočne zistil skutočný stav, použil správne ustanovenia Zákona o rodine, ale nesprávne ich aplikoval na zistený skutočný stav.

20. Zastupovanie dieťaťa navonok je právo konať za dieťa s právnymi účinkami, ktoré je odrazom práva rodičov o dieťati rozhodovať. Zásadne v bežných veciach môže rozhodovať každý z rodičov samostatne a v iných než bežných veciach (Zákon o rodine ich v § 35 nazýva podstatné veci), sú rodičia povinní sa dohodnúť. Pokiaľ sa nedohodnú, rozhodne na návrh jedného z rodičov súd. Správa majetku dieťaťa predstavuje právo rodiča obhospodarovať majetok dieťaťa v súlade s jeho záujmami. Aj toto právo patrí rodičom, pokiaľ sú známi, žijú a nebolo im súdom zasiahnuté do spôsobilosti na právne úkony, ani do výkonu rodičovských práv a povinností. Zasiahnuť do výkonu rodičovských práv a povinností môže súd rodičovi výlučne z dôvodov, ktoré sú uvedené v ustanovení § 38 Zákona o rodine, a to buď pozastavením výkonu, obmedzením výkonu alebo úplným pozbavením výkonu rodičovských práv. Z uvedeného dôvodu možno v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností rozhodnúť výlučne tak, že súd ponechá právo zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok obom rodičom zachované. Realizovať ho budú v bežných veciach každý samostatne na základe svojho rozhodnutia, v podstatných veciach môže zastúpiť dieťa aj jeden z rodičov, avšak len po dohode s druhým rodičom, keďže o podstatných veciach musia rozhodovať spoločne. Z uvedeného dôvodu rozhodnutie súdu, ktorým oprávnenie a povinnosť zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok vymedzil len otcovi dieťaťa, nebolo v súlade so zákonom, nakoľko z vykonaného dokazovania nevyplynuli žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obmedzenie, či pozbavenie matky rodičovských práv podľa § 38 Zákona o rodine, pričom takýto výrok by musel nutne predchádzať rozhodnutiu o výlučnom oprávnení otca dieťaťa zastupovať a spravovať jeho majetok.

21. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zmenil rozsudok v uvedenom výroku o zastupovaní dieťaťa a správe majetku tak, že zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok sú oprávnení obaja rodičia.

22. Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 Zákona č. 160/2015 Z.z.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).